

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/33756-1
Saksbehandler Hans Fløystad

Utvalg	Møtedato
Fylkesutvalget	11.02.2025

Vesentlighetsanalyse for Agder fylkeskommune

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Vesentlighetsanalyse for Agder fylkeskommune 2024 tas til orientering.

Fylkesutvalget ber fylkeskommunedirektøren om å bruke analysen som innspill til delprosess 2 i det pågående omstillingsarbeidet, og særlig vurdere anbefalingene om å styrke arbeidet knyttet til informasjonsteknologi.

Vedlegg

Oppsummering av innspill til vesentlighetsanalyse for Agder fylkeskommune
Vesentlighetsanalyse vurdering av status for de 12 viktigste påvirkningene
Agder fylkeskommune - Vesentlighetsanalyse 2024 (1)

Sammendrag

Det er gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse for Agder fylkeskommune. En intern arbeidsgruppe har analysert fylkeskommunens virksomhet, og supplert med innspill fra 10 eksterne interessenter, identifisert og rangert 38 påvirkninger. En nærmere vurdering av de 12 viktigste viser at fylkeskommunen er en moden organisasjon som har jobbet grundig med bærekraft over mange år, herunder å sette mål, gjennomføre tiltak, lage indikatorer og gjøre målinger egnet for å vurdere måloppnåelse.

Analysen bekrefter at fylkeskommunen jobber godt med de vesentligste bærekraftutfordringene, men peker på svakheter med hensyn til informasjonsteknologi. Fylkeskommunedirektøren anbefaler at vesentlighetsanalysen brukes som innspill til den pågående omstillingsprosessen og at behovet for endringer knyttet til informasjonsteknologi vurderes nærmere i denne sammenheng. Det anbefales at det gjennomføres vesentlighetsanalyser hvert tredje år.

Saksopplysninger

Å gjennomføre en dobbel vesentlighetsanalyse har vært beste praksis for å danne grunnmuren for selskapers arbeid med miljø- sosiale- og forretningsmessige forhold (ESG) i flere år. Det europeiske direktivet for bærekraftrapportering (CSRD) trer gradvis i kraft fra og med regnskapsåret 2024, og pålegger organisasjoner å følge standardene for europeisk bærekraftrapportering (ESRS). I motsetning til store private bedrifter er ikke fylkeskommunen pålagt å gjøre vesentlighetsanalyse gjennom EU's bærekraftdirektiv.

I sak 23/24 ba fylkestinget fylkeskommunedirektøren om å «utarbeide en vesentlighetsanalyse for all eiendom fylkeskommunen eier (unntatt infrastruktur)». Resertifisering av fylkeskommunen som Miljøfyrtårn stiller også krav om vesentlighetsanalyse med følgende formulering: «Virksomheten skal ha oversikt over hvilke av sine aktiviteter, varer og tjenester som kan påvirke klima, miljø og arbeidsmiljø. Virksomheten skal deretter vurdere hvilke av disse som er vesentlige.» Kravet til vesentlighetsanalyse knyttet til Miljøfyrtårnsertifiseringen er tematisk bredere enn det fylkestinget bestilte. Kravet knyttet til Miljøfyrtårnsertifiseringen og den politiske bestillingen sammenfalt i tid og for å effektivisere arbeidet har fylkeskommunedirektøren valgt å gjennomføre dette som én bredt anlagt vesentlighetsanalyse.

Det er i gjennomføringen benyttet Vesentlig.no, et gratis verktøy for vesentlighetsanalyse utarbeidet av Miljøfyrtårn og UN Global Compact. Det er ikke benyttet ekstern konsulentbistand. Ressurspersoner som representerer de fleste fagfelt har bidratt i arbeidet.

For å få en oversikt og vurdere hvilke aktiviteter, varer og tjenester som er vesentlige i fylkeskommunen tok arbeidsgruppen utgangspunkt i fylkeskommunens årsmelding, regionale planer, strategier og vedtatte mål. Både positive og negative påvirkninger med hensyn til økonomisk-, sosial og miljømessig bærekraft ble identifisert og rangert. Arbeidsgruppen identifiserte mange påvirkninger og endte opp med identifisere 36 som vesentlige påvirkninger på miljø, arbeidsmiljø og samfunn, eller hvor ytre faktorer påvirker fylkeskommunen. 25 virksomheter med viktige relasjoner og god kunnskap om fylkeskommunen ble invitert til gi innspill angående utvalgte påvirkninger og arbeidsgruppas vurderinger. Det ble mottatt 10 eksterne og 2 interne innspill, og noen av disse innspillene gav grunnlag for justeringer (se vedlegg).

Siste steg i analysen var å vurdere hvilke muligheter og ressurser fylkeskommunen har for å endre de identifiserte påvirkningene. Resultatet av analysen er vedlagt. Vesentlighetsanalysen ble presentert på fylkeskommunedirektørens budsjettseminar i mai.

Vurderinger

Arbeidsgruppa har i henhold til den valgte metodikken sett nærmere på den mest vesentlige tredjedelen av påvirkningene. Vi har vurdert om fylkeskommunen mangler mål, tiltak og indikatorer/rapporteringsrutiner på disse utvalgte områdene (se vedlegg).

Analysen identifiserte informasjonsteknologi som en kraftig ekstern påvirkningsfaktor, og et område som bør prioriteres for nærmere vurderinger. Informasjonsteknologi gir muligheter for effektivisering knyttet til digital samhandling, e-helse, kunstig intelligens og automatisering, men også trusler knyttet, informasjonssikkerhet og personsikkerhet, samt sosiale medier med utfordringer knyttet til mobbing, falske nyheter og ekkokammer. Dette utfordrer fylkeskommunen internt på kompetanse, endring av kultur og arbeidsformer og regionalt på utvikling av fellesløsninger, utdanning og kompetanseutvikling, konkurransekraft, samfunnssikkerhet og beredskap. Under arbeidet med vesentlighetsanalysen ble det påpekt utfordringer knyttet til implementering og praktisering av fylkeskommunens styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern. Det ble også påpekt behov for tilknytning til i den graderte kommunikasjonsløsningen «Nasjonalt begrenset nett» (NBN) og anskaffelse av det digitale krisehåndteringsverktøyet Rayvn. Det bør også vurderes andre behov for endringer herunder muligheter for å øke samfunnsnyten av informasjonsteknologi.

Fylkeskommunen er en moden organisasjon som har jobbet grundig med bærekraft over mange år, herunder å sette mål, gjennomføre tiltak, lage indikatorer og gjøre målinger egnet for å vurdere måloppnåelse. Det er derfor ikke overraskende at vesentlighetsanalysen ellers ikke avdekker store mangler. Metoden er overfladisk sammenlignet med de planprosessene, ressursbruken og fagkompetansen som eksisterende mål og tiltak er fundert på.

Analysen viser at Miljøfyrtårnsertifiseringen ikke omfatter våre største negative påvirkninger på ytre miljø siden drift av fylkesveger og kollektivtrafikk ikke er inkludert i sertifiseringen. Dette peker på at fylkeskommunens styringssystem, Framsikt bør brukes også for miljøledelse. Miljøfyrtårnsertifisering sikrer ellers at det jobbes med kontinuerlig forbedring knyttet til mange viktige påvirkninger slik som varekjøp, sosialt skolemiljø og arbeidsmiljø. Analysen var del av sertifiseringsgrunnlaget da fylkesadministrasjonen ble resertifisert i desember 2024. Det er i tillegg gjennomført enkle vesentlighetsanalyser for 5 videregående skoler og 10 tannklinikklederområde i tilknytning til pågående miljøfyrtårnsertifisering av disse. Miljøfyrtårn stiller krav om resertifisering hvert tredje år og at det da gjennomføres vesentlighetsanalyse.

Analysen viser at fylkeskommunens infrastruktur er viktig for ytre miljø siden den er ressurskrevende å drifte med negative påvirkninger som avfall, energiforbruk og klimagassutslipp og at det er særlig ressurskrevende å oppføre nye bygg med tilhørende klimagassutslipp og varekjøp. Det pekes likevel på at de viktigste påvirkningen er knyttet til byggenes bidrag til gjennomføring av videregående skole, sosialt skolemiljø og ansattes arbeidsmiljø. Byggenes kvalitet og måten de driftes på kan ha både positiv og negativ påvirkning på disse viktige områdene.

Vesentlighetsanalysen som her presenteres er omfattende og bredt anlagt, men tilfredsstillende ikke fullt ut de kravene som stilles til private bedrifter som omfattes av det europeiske direktivet for bærekraftsrapportering (CSRD). Analysen har gitt oss innsikt i de omfattende kravene som EU's bærekrafts direktiv stiller til store private bedrifter.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at fylkeskommunen begrenser videre gjennomføring av vesentlighetsanalyser til de kravene som følger av Miljøfyrtårnsertifiseringen.

Regionplan Agder 2030

Virksomhetsstyring, effektivt ressursbruk og system for oppfølging av politiske vedtak er viktig for organisasjonens evne til å følge opp regionplanen. Vesentlighetsanalysen kan hjelpe virksomheten å prioritere og effektivisere bærekraftarbeidet.

Økonomiske konsekvenser

Vesentlighetsanalysen er gjennomført med interne ressurser og uten konsulentkostnader.

Konklusjon

Vesentlighetsanalysen har bekreftet at fylkeskommunen generelt jobber godt med bærekraftsutfordringer. Analysen peker på at det bør vurderes forbedringer knyttet til informasjonsteknologi. Det anbefales at det gjennomføres vesentlighetsanalyser hvert tredje år.

Kristiansand, 13.01.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Ola Olsbu
fylkesdirektør